

Travessa dels Frares Encantats (BP1103, coll de Port i coll de les Agulles)

Itinerari: Itinerari circular que s'inicia en el punt quilomètric 3,185 de la carretera BP1103 de can Maçana al Monestir de santa Maria de Montserrat. La particularitat d'aquest itinerari és que permet fer la travessa integral de la regió dels Frares Encantats. dels Frares Encantats. Algunes guies identifiquen el tros de la travessa com itinerari Alt de la ruta dels Frares. És un recorregut per una zona molt tranquil·la i poc concorreguda. El itinerari proposat aporta algunes modificacions en relació als d'algunes guies. Són petits canvis, però necessàries alhora de aconsellar millor el caminar de l'excursionista per aquesta zona de la muntanya.

Des del punt de sortida el camí s'enfila ràpidament per situar-se sota les impressionants parets dels Frares Encantats on s'agafa el camí de coll de Port. Des d'aquest coll s'inicia pròpiament la travessa de la regió dels Frares Encantats que finalitza a la canal Ampla. Des d'aquest indret es puja al coll de les Agulles o Portell Estret i es baixa per la canal d'Agulles per anar a buscar el camí de coll de Port i desfer el camí fins el punt de sortida.

Aquest itinerari pot tenir diferents punts de sortida i d'arribada ja que a coll de Port s'hi pot arribar des de diversos llocs del massís. La fi de la travessa es situa a la canal Ampla, des d'on podreu triar diversos camins per iniciar el retorn. A més, es proposa fer la travessa d'est a l'oest per facilitar el pas d'algunes canals.

Dificultat: No és un itinerari fàcil perquè hi ha sis passos on cal ajudar-se de medis artificials cordes, cadenes i escala de ferro. Però aquests passos no presenten una dificultat especial més enllà de tenir habilitat en l'ús dels medis artificials. El pas per la canal de les Agulles cal fer-lo amb precaució per la seva degradació i, especialment, si està humida. En el cas de ferm humit per la pluja val més no fer aquesta travessa.

Material recomanat: L'itinerari passa per algunes fonts normalment actives, no obstant, per prevenció convé portar aigua, tot i que (recomanable un litre i mig a l'estiu), botes de tresc, roba d'abric segons el temps i, a l'estiu, barret.

Distància: 4.773 metres

Durada: 2 hores 33 minuts

Altura sortida: 650 m.

Altura màxima: 1.111 m.

Altura mínima: 650 m.

Guany: 460 m.

Ascensió acumulada: 583 m.

Descens acumulat: 585 m.

Desnivell màxim: 459m.

Descripció itinerari

Inici Sortida des de la carretera can Maçana (BP-1103) en un indret proper al punt quilomètric 3,180. A prop, a la dreta, hi ha una zona de pícnic i un aparcament i l'inici de la carretera que baixa a la urbanització del Casot. Tòtem que senyala l'inici del camí. Enfilarse pel talús, seguint unes marques grogues, en un pas que pot ser relliscós per la quantitat de pedres soltes. S'arriba a un camí ample, restes de la carretera primitiva del segle XVIII, la primera que fou traçada per a pujar al santuari de Montserrat. Prosseguir per aquesta camí carreter en direcció, sud.

4 m. Bifurcació. Cruïlla de camins. Agafar el camí de la dreta indicat per unes fites de còdols sobre una roca, al costat de la qual arrenca un senderó que zigzagueja en forta pujada encarada a la paret montserratina, sud-est. El camí està senyalitzat amb marques grogues. El camí de l'esquerra, que es continuació del camí carreter, porta a la creu del Regató, primer, i després continua com a camí del Miracle que enllaça amb el GR 172 des d'on surt pròpiament el camí del Miracle.

11 m. Bifurcació. Cruïlla amb l'antic camí de la Foradada que surt de la carretera per la creu Regató. Seguir el nou camí a la dreta, direcció oest, en una pujada més suau

14 minuts. Plaça Catalunya. Replà en un lloc del vessant del massís cobert de brolla. Esplèndid mirador. Bona vista de la Foradada i la Cadireta. A l'esquerra es veu bé la canal de les Agulles. En aquesta plaça, fins que les llibertats del país no

es trobaren enfortides, hi havia sempre, malgrat els esforços dels qui maldaven per esborrar-la, la frase «Visca Catalunya», escrita amb pedretes. Es deixa a la dreta el camí, totalment perdut, que menava a les coves dels Rellinassencs, refugi dels carboners d'aquesta regió. Seguir pel camí de l'esquerra en direcció sud-est.

16 minuts. Font de sant Josep. A ma esquerra hi ha un caminet que després de 30 metres porta a la Font de Sant. La font té un dipòsit de formigó, amb una petita teulada i una obertura amb una reixeta, on es recull l'aigua. Un broc que sol estar tapat amb un tronquet fa d'aixeta. Hi ha una placa que la senyalitza, feta pels Amics del Sol, de 1960. El Club Muntanyenc Monistrolenc la va restaurar posteriorment, l'any 2000. Aquesta font surt referenciada en tota la cartografia. Una referència de 1967 indica que l'aigua prové d'una mina que aboca en un dipòsit descobert, i que dóna força aigua, tot i que fa temps que no s'aprofita. Coordenades x= 399419 y=4607596 (ETRS89-UTM 31N)

17 minuts. Bifurcació. Cruïlla amb el GR 172 que uneix can Maçana amb el Monestir de Santa Maria sense passar per la carretera sota un esperó del cingle, en una placeta amb un bloc després. Tòtem indicador i senyals vermells i blancs del GR-172. S'agafa el GR en direcció oest (esquerra). Es segueix pujant.

19 minuts. L'Embut. Gran bòfia de dimensions més que regulars, encara en procés actiu d'enfonsament. El camí hi dóna la volta per l'esquerra, arran del forat. La pujada és, en general, força suau, quasi sempre orientada clarament a ponent. Avellaners ben recuperats, després de l'incendi del 1986, en què foren totalment destruïts. Des d'aquest indret tenim bones vistes de la Roca Foradada, la Cadireta i la canal del Coll de les Agulles.

28 minuts. Bifurcació. GR172. Indicador en un replà del vessant totalment tapat pels avellaners i sense vista. A la dreta es deixa que planejant porta al peu de la Roca Foradada (senyals del GR-172). Continuar pel camí de l'esquerra que pren l'orientació sud-est. Marques grogues. El camí puja en constants llaçades per guanyar altitud per dins un ufanós bosc d'alzines amb molts avellaners i blades. Més amunt, en una llaçada del camí passem per sobre d'una roca que és un bon mirador lliure d'arbres. És un bon punt de vista de les parets de les Agulles i la canal del Coll de les Agulles i, també, dels plans de la conca del Bages. Després de tres ziga-zagues, a l'extrem de l'última, el camí es bifurca.

38 minuts Bifurcació. Cruïlla de camins dins del bosc i sota les parets de la

regió de les Agulles. Es deixa el camí de l'esquerra, per on es retornarà després, que porta al coll de les Agulles o portell Estret Agafar el camí de l'esquerra, direcció est, que puja al coll de Port.

39 minuts. El Bisbe. El camí passa al peu de la impressionant paret del Bisbe. Lleugera baixada pel peu del cingle. Tot seguit, el camí flanqueja per entrar a vall procedent del coll de Port. Petit mal pas una mica aeri.

46 minuts. Font de Coll de Port. Degotall aprofitat, arran mateix del camí, sota la paret dels Frares, el Novici. És una basseta de formigó i pedres, feta recentment pel Parc Natural, recull l'aigua d'uns degotalls -té un broc que sovint queda per sota el nivell de l'aigua. Un sobreeixidor omple una petita cavitat rectangular, que serveix d'abeurador per a fauna. Tot al voltant hi ha regalims i degotalls. La font està senyalitzada amb una rajola de ceràmica, per part del Parc. Segons la guia de Montserrat de 1909, aquesta font és la segona de més alçada de Montserrat. Tot i no ser molt cabalosa, no consta que mai hagués deixat de rajar, ni en temps de sequera. L'any 1966 fou restaurada, per alguns excursionistes que hi feren un petit dipòsit d'obra, amb aixeta i obi per a les bestioles. Cal fer notar que el mapa de Ramon de Semir de 1949 identifica aquesta font com "Bassal de Coll de Port" i no una font. Coordenades x=399593 y=4607147 (ERTS89 UTM 31N).

49 minuts. Coll de Port. Important cruïlla de camins. Un camí avança cap al Montgròs, un altre porta al refugi Vicenç Barbé o la cova de l'Arcada. I un altre camí és el que permet fer la travessa de la regió dels Frares Encantats. Situats en aquest coll, tenint a l'esquena el camí que ve de la creu del Regató i en front els camins que el de la dreta porta al Refugi i al de l'esquerra al Montgròs, s'agafa un corriol, a la dreta, marcat amb senyals blaves. El camí s'enfila tot seguit i s'orienta cap a la massa rocosa d'aquesta zona que es superarà gràcies a un estret pas equipat artificialment. Davant nostre queda la imponent massa de l'Enclusa, coneguda també com el Bacallà, a l'esquerra i el Novici a la dreta. S'ha guanyat ràpidament alçada sobre el coll de Port.

52 minuts. Pas de travesses de ferro. De seguida es troba un trau vertical a la roca que cal superar amb l'ajut d'uns graons metàl·lics dins de la canaleta de pedra. Hi ha també una cadena i una corda que ajuden l'ascensió. El tram fa 10 metres. Aquest pas no té gaire dificultat excepte l'últim pas on caldrà fer servir la força dels braços. No obstant, si alguna persona és poc experimentada en grimpar

cal anar una mica amb cura. A la sortida del pas es puja per una canal d'espessa vegetació. El camí original anava per l'esquerra de la canal, però la caiguda d'arbres dificulta aquest pas i l'ús ha obert un còmode pas pel mig de la canal. Cal estar atent en seguir les marques blaves. Arribada al peu de l'extrem septentrional de l'Enclusa

1 hora 1 minut. Pas al peu del Frare Cirili. S'ha guanyat força alçada, 1080 metres. Nova canaleta estreta de pedra al peu del Frare Cirili i la paret de la Cristobalita Superior. És un pas que cal ajudar-se d'una cadena per facilitar la seva ascensió. El tram és d'uns 3 metres. A la sortida, girar lleugerament cap a l'esquerra per seguir dins d'un petit bosquet. Abans d'entrar al bosquet, a ma esquerra hi un petit pas a un collet al peu mateix de l'Enclusa on hi ha la vista de tot aquest indret. Un cop dins del bosquet el camí puja fins a trobar un coll.

1 hora 5 minuts. Coll dels Frares Encantats. Coll entre el contrafort del Frare Gros, a la dreta, i la Cristobalita Superior, a l'esquerra. Pas estret aeri. Es començar a baixar per una canal dreta. Abans de baixar per la canal es pot pujar fent una fàcil grimpada al cim de la Cristobalita Superior, des d'on hi ha magnífica vista del conjunt d'agulles de la regió dels Frares Encantats.

1 hora 8 minuts. Pas al peu del Frare Gros. El camí transcorre baixant per una zona boscosa. Tot seguit es troben dos passos estrets que cal baixar amb l'ajuda d'unes cordes. El primer està situat entre el Frare Gros (a la dreta) i la Cristobalita inferior (esquerra). Té uns 3 metres. El segon pas és per salvar uns blocs caiguts. Part del segon pas es pot estalviar anant per dins dels blocs caiguts. La longitud és d'uns 6 metres. Es continua baixat pel bosquet. A mà dreta hi ha un roquissar on s'hi arriba fàcilment, és un bon mirador de tota aquesta zona. De retorn al camí es continua baixant fins a dos nous passos amb corda situats al peu del roquissar que fa de mirador. Després del segon pas el camí continua baixant per una zona boscosa fins arribar al peu de l'agulla La Patata. Els dos passos tenen 3 metres cadascun.

1 hora 16 minuts. Bifuració. Clariana al peu de l'agulla de la Patata. Cruïlla amb el camí que per l'esquerra s'incorpora provinent de la part alta del torrent del Lloro. El camí ara puja resseguint la base de la Patata fins a un collet situat entre el Talp i la Monja. Ara el camí es situa clarament per dins del torrent del Lloro fins que s'acaba pujant, i força, per una àmplia llastra.

1 hora 25 minuts. Coll entre el Lloro, la Monja i el Bisbe. Coll amb molt bona vista. Tal com s'arriba, el Lloro queda a la dreta, la Monja a l'esquerra i el Bisbe al davant. Per baixar d'aquest coll cal passar per una canal al peu de la Monja, a l'esquerra, i al costat del Bisbe, a la dreta.

1 hora 30 minuts. Corriol al mirador del Bisbe. A la sortida del coll el camí s'eixampla i es flanquegen unes agulles a ponent. A la dreta surt un petit corriol que en pocs metres porta a un roquissar al peu del Bisbe i damunt de la paret nord dels Frares Encantats. Des d'aquest punt hi ha un vista esplèndida de la Nina i la Boleta Foradada. Es curiós observar el pessebre que es troba a mitja paret de la Boleta Foradada. El camí continua baixant fins arribar a la capçalera del torrent que neix al peu de la Nina. En aquest punt pot agafar-se un nou corriol que, en curta pujada, porta a la paret de la Nina des d'on es pot contemplar el Bisbe, la Boleta Foradada i el Melindro. En la paret de la Nina hi ha una placa recordant la primera ascensió a aquesta agulla. Retornant al camí s'avança per un bosquet fent petits sifons i una suau i continuada pujada. El camí passa tocant el peu de l'agulla de la Boleta Foradada i després de l'Agulla del Centener.

1 hora 34 minuts. Agulla Bífida. Petit grau estret a l'esquerra al peu de l'agulla Bífida, en angle recte, de la canal que pugem. Tot seguit el camí, resseguint l'agulla Bífida, passa per la base de l'Elefantet i en suau baixada s'arriba a la base de l'agulla Morro Pla.

1 hora 36 minuts. Pi de les Tres Branques o de la Trinitat. Al peu del Morro Pla hi ha el Pi de les Tres Branques o de la Trinitat, quasi al bell mig del camí. A continuació hi ha un nou collet entre el Morro Pla i la Nana. Des d'aquest indret es té una vista d'una part de la regió d'Agulles. Nova baixada fins a situar-se al peu de la Mamelluda, que es ressegueix per la seva base en una curta pujada. Tot seguit el camí gira cap a la dreta per passar al peu de l'agulla Barbé o Caputxa, des d'on s'inicia el descens cap a la canal Ampla.

1 hora 45 minuts. Agulla Sense Nom. Planejant, arribada a l'agulla Sense Nom i trobada amb el camí de la canal Ampla. De baixada es va al camí de coll de la Portella al Montgròs. Girar en pujada cap al coll de les Agulles o Portell Estret.

1 hora 53 minuts. Coll de les Agulles o Portell Estret. Pujada per entre alzinar muntanyenc intuïnt algun cop el camí. Arribada al coll de les Agulles, també anomenat, coll de la Figuera o portell Estret. A l'esquerra surt el camí que

travessa la regió de les Agulles per la seva part superior.

2 hores 09 minuts. Bifurcació. Cruïlla de camins dins del bosc i sota les parets de la regió de les Agulles. Es deixa el camí de la dreta, agafat per pujar a coll de Port. Agafar el camí de l'esquerra en franca baixada en direcció nord-oest.

2 hores 19 minuts. Bifurcació. GR 172. Després de la ràpida baixada cruïlla amb el GR 172. Indicador en un replà del vessant totalment tapat pels avellaners i sense vista. A l'esquerra es deixa el camí que planejant porta al peu de la Roca Foradada. Senyals del GR-172. Continuar pel camí de la dreta que també és GR.

2 hores 25 minuts. L'Embut. Gran bòfia de dimensions més que regulars. El camí hi dóna la volta. Segueix la baixada. Bosc d'avellaners. Des d'aquest indret tenim bones vistes de la Roca Foradada, la Cadireta i la canal del Coll de les Agulles.

2 hores 27 minuts. Bifurcació. Cruïlla. Tòtem indicador i senyals vermells i blancs del GR-172. El GR 172 continua per la dreta, s'agafa el camí de l'esquerra en franca baixada en direcció nord-oest.

2 hores 28 minuts. Font de sant Josep. Petit corriol a la dreta que porta a la font de sant Josep.

2 hores 29 minuts. Plaça Catalunya. Replà en un llom del vessant del massís cobert de brolla. Esplèndid mirador. Bona vista de la Foradada i la Cadireta. A l'esquerra es veu bé la canal de les Agulles.

2 hores 31 minuts Bifurcació. . Cruïlla amb l'antic camí de la Foradada que surt de la carretera per la creu Regató. Seguir el nou camí a l'esquerra en una baixada suau

2 hores 33 minuts Final. Arribada a la zona de pícnic en el punt quilomètric 3.180 de la carretera BP 1102